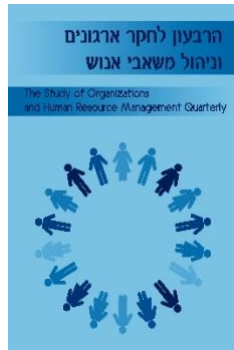

דבר העורכת

אנו מתכבדים להוציא את הגיליון הראשון של "הרבעון לחקר ארגונים וניהול משאבי אנוש" לשנת 2024 שהוא הגיליון ה-16 של הרבעון.

הגיליון מציג אסופת מאמרים המשקפים את מורכבותם של תהליכים ניהוליים במציאות העכשווית ומאירים היבטים שונים של ניהול - החל מהתמודדות עם מצבים משבריים ושינויים מטלטלים, עבור דרך ניתוח תהליכי קבלת החלטות ועד לחתירה לקידום ושיפור מתמיד בארגונים. לצד זאת, אנו שמחים להשיק את המדור: **"זרקור על מנהיגות"**.

השינויים המואצים בכל זירות החיים, ובכלל זה בעולם העבודה, יוצרים הזדמנויות חדשות לצמיחה, התפתחות ועיצוב מחדש של סביבת עבודה ותהליכים ארגוניים, בהם הטמעת טכנולוגיות חדשות, המשפיעות על ארגונים, מנהלים/ות ועובדים/ות, בכל הסקטורים. השימוש בטכנולוגיות מבוססות בינה מלאכותית וטכנולוגיות מתקדמות אחרות פרץ לחיינו במלוא עוצמתו ותפס תאוצה במגוון תחומי הניהול, ובתחום ניהול משאבי אנוש בפרט. בפתח הגיליון, מאמרם של קלרה ריספּלר, יצחק הרפז ואילן משולם: **"הבינה המלאכותית משנה את כללי המשחק בניהול משאבי אנוש"** מציג סקירה רחבה על ההתפתחויות הטכנולוגיות המשנות את פני תחום ניהול משאבי אנוש, תוך התמקדות בהשפעות המשמעותיות של יישומי הבינה המלאכותית. המאמר מדגיש את הפוטנציאל הרב הטמון בשימושי הבינה המלאכותית לצד בחינה ביקורתית של האתגרים החדשים שטכנולוגיה זו מביאה עימה. בהתאם לכך, הכותבים מעלים את הצורך בגישה מושכלת להטמעת טכנולוגיות בינה מלאכותית בפרקטיקות לניהול משאבי אנוש.

למלחמת חרבות ברזל, שפרצה ב-7.10.24, השלכות מהותיות ורחבות היקף על המשק והעובדים/ות בישראל – עובדים/ות שפונו מבתיהם/ן, עסקים שנסגרו, עובדים/ות שפוטרו או יצאו לחופשה ללא תשלום ועובדים/ות שגוייסו למילואים, רבים/ות מהם/ן לתקופות רבות וממושכות. כל אלה, לצד מציאות של חוסר ודאות המלווה בחרדה לביטחון הפיזי והכלכלי, עימה מתמודדים/ות עובדים/ות מאז פרצה המלחמה, השפיעו ועודם משפיעים על עובדים ועובדות רבים בישראל. לליב אגוזי ואשר פרדו, מתמקדים במאמרם: **"גיהות ובריאות תעסוקתית ישראל 2023: לפני ובעת המלחמה תקופת המלחמה"** בהשפעות המלחמה על היבטים שונים הקשורים לשלומות (Well-being) ובריאות עובדים/ות בישראל. המחברים השוו בין נתונים שנאספו בסקר שנערך חודש לפני פרוץ המלחמה לנתונים שנאספו כחודשיים לאחר תחילתה, מ-1,807 עובדים/ות. ממצאי המחקר חושפים עלייה משמעותית ברמות הלחץ, קשיי השינה והשחיקה בתקופת המלחמה. בנוסף, נצפתה עלייה בדיווחים על כאבי שריר-שלד ובמעורבות בתאונות עבודה. לאור ממצאים אלה המחברים מדגישים את הצורך בהתאמת תנאי העבודה ומדיניות הבטיחות למצבי חירום, על מנת לשמור על בריאות העובדים/ות ובטיחותם/ן.

במאמרו **"תהליכי רגולוציה מוסרית של מנהלים הפועלים בסביבה העסקית"** מציג אריה רשף מחקר, המבוסס על ראיונות עם 40 מנהלים/ות ממגוון תעשיות. המחקר שופך אור על המורכבויות והדילמות האנושיות בתהליכי קבלת החלטות של מנהלים/ות. ממצאי המחקר הראו כי מנהלים/ות נוטים/ות לעיתים להעדיף שיקולים כלכליים על פני ערכים מוסריים לטובת הצלחת הארגון, אך מנסים לאזן זאת באמצעות פעולות מתקנות שמטרתן לשמור על זהותם/ן המוסרית.

במאמרה: "אהבה ממבט שני: הגעתי במקרה אבל אז התאהבתי – תהליך פיתוח זהות מקצועית בקרב עובדי המגזר השלישי" מציגה מיכל שמיר מחקר במסגרתו רואיינו 38 מנהלים/ות ועובדים/ות בארגונים במגזר השלישי. המאמר חושף כיצד מתעצבת זהות מקצועית-מגזרית ייחודית בקרב עובדים/ות במגזר השלישי ומציע תובנות חשובות על הדינמיקה והאתגרים הייחודיים בארגונים אלו. עוד בגזרה החברתית, במאמרו "כשל בעבודת המידע של משרד הרווחה והבטחון החברתי: קריאה לניתוח התלונות על טיב עבודתם של עובדים סוציאליים לסדרי דין", מבקש יוסף סולומון להפנות זרקור לחשיבותם של מכתבי תלונה כמשאב רב-ערך ללמידה ארגונית משמעותית, בתחומים שונים, ובתחום העבודה הסוציאלית לסדרי דין בפרט. לטענתו, ניתוח מעמיק ושיטתי של תלונות עשוי לשמש כלי יעיל לזיהוי ליקויים, הטיות וכשלים, כמו גם לחשוף אתגרים מקצועיים, גלויים וסמויים כאחד, ולספק תובנות חשובות לגבי התאמות נדרשות בתהליכים מקצועיים וארגוניים. לבסוף, מציע המחבר המלצות לניצול מיטבי של המידע הרב הקיים בתלונות לטובת שיפור מתמיד בשירותי העבודה הסוציאלית לסדרי דין.

לסיום, אנו שמחים להציג את הראיון הראשון במדור "זרקור על מנהיגות". לכבוד השקת המדור, בחרנו, קלרה ריספלר ואני, לשוחח עם דמות חשובה בעולם הניהול הישראלי - גבי אלונה פריד, סמנכ"לית משאבי אנוש באינטל. בראיון עימה גבי פריד הציגה בפנינו את משנתה הניהולית, תוך שהיא מעלה תובנות שצברה לאורך מסלול הקריירה שלה. כמו גם את תפיסת עולמה כמנהלת המקדמת שינויים בארגון מוביל בתעשייה.

קריאה מהנה ופורייה,

קרן תורגימן לופו